AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELECTUALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2018

Chișinău 2019

PRELIMINARII

Proprietatea intelectuală constituie ansamblul drepturilor asupra produselor rezultate din activitatea intelectuală a omului. Sistemul de proprietate intelectuală este un sistem complex format din două domenii: *proprietatea industrială* (PI), care înglobează brevete de invenţie, mărci de produse şi servicii, desene/modele industriale etc. și *dreptul de autor și drepturile conexe* - opere literare, opere de artă, baze de date, programe de calculator etc.

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2018 reflectă principalele tendințe ale evoluției domeniului de proprietate intelectuală. Indicatorii statistici prezentați pot servi la:

- estimarea tendințelor pieței pi pe diferite segmente ale acesteia;
- prognozarea tendințelor pieței interne în baza comportamentului corporativ de asigurare a protecției juridice a obiectelor de proprietate industrială (opi) utilizate la elaborarea produselor, serviciilor și tehnologiilor noi;
- analiza dinamicii dezvoltării sectoarelor economiei naționale prin prisma integrării OPI în circuitul economic etc.

Ținând cont de complexitatea domeniului de proprietate industrială, Raportul este structurat pe următoarele segmente ale pieței:

- invenții (protejate prin brevet de invenție și brevet de invenție de scurtă durată);
- soiuri de plante;
- mărci;
- desene și modele industriale.

Monitorizarea pieței proprietății industriale poate fi efectuată în mod integral pe totalitatea obiectelor proprietății industriale sau pe anumite segmente ale acesteia în funcție de sarcinile stipulate.

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2018 a fost elaborat în corespundere cu prevederile pct. 1.5.1. al Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 375/2018.

CONSTITUIREA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Principalii indicatori statistici privind funcţionarea Sistemului naţional de proprietate intelectuală sunt strâns legaţi de activităţile economice, investiţionale și inovaţionale, caracterizând deopotrivă maturitatea economiei de piaţă, mediul concurenţial, interesul producătorilor autohtoni și străini pentru piața din Republica Moldova. Indicatorii statistici reflectă activitatea de brevetare/înregistrare a OPI, protecţia acordată și menţinerea în vigoare a valabilităţii acestora.

Informaţia generalizată privind cererile de protecţie a OPI depuse pe parcursul întregii perioade de funcţionare a Sistemului naţional de proprietate intelectuală (1993-2018), este expusă în *Tabelul 1*.

Tabelul 1

Depunerea cererilor de brevetare/înregistrare a OPI (01.01.1993-31.12.2018)

OPI	Cereri depuse		Total	%
	solicitanţi naţionali	solicitanţi străini		
Mărci	29678	99504	**129182**	***84,5***
Desene și modele industriale (DMI)	2048	7903	**9951**	***6,5***
Brevete de invenție (BI)	5371	1009	**6380**	***4,2***
Brevete de invenție de scurtă durată (BISD)	1732	27	**1759**	***1,1***
Modele de utilitate (MU)	235	33	**268**	***0,2***
Denumiri de origine (DO)	13	1061	**1074**	***0,7***
Indicații geografice (IG)	7	3741	**3748**	***2,5***
Soiuri de plante (SP)	454	48	**502**	***0,3***
Total:	**39538**	**113326**	**152864**	***100***
%	***26***	***74***	***100***	

Din totalul de 152864 cereri depuse, cea mai mare parte – 84,5% (129182 cereri) se referă la mărci, urmată de desene și modele industriale – 6,5% (9951 cereri), invenţii (inclusiv pentru BI, BISD și MU) – 5,6% (8407 cereri) etc. 26% din cereri au fost depuse de solicitanţii naţionali, celelalte revenind solicitanţilor străini, care au acţionat atât prin procedura naţională, cât și prin cea internaţională, în baza tratatelor internaţionale corespunzătoare.

Acordarea protecției juridice OPI le transformă instantaneu în mărfuri, creând premise indispensabile comercializării lor. Invențiile, soiurile de plante, mărcile, desenele și modelele industriale etc. protejate și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă oferta potențială pe piața OPI.

În cele ce urmează, estimarea potențialei oferte pe piața OPI se va efectua reieșind din informația privind asigurarea protecției juridice a acestora prin înregistrarea/brevetarea și eliberarea titlurilor de protecţie a OPI de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală din Republica Moldova (AGEPI), în baza următorilor indicatori:

- numărul de bi și bisd menținute în vigoare (valabile);
- numărul de mărci valabile;
- numărul de desene și modele industriale valabile;
- numărul de brevete pentru soi de plantă valabile.

Din totalul de 136382 de OPI care au obţinut protecţie în perioada 1993-2018 (*Tabelul 2*), 110008 (80,7%) sunt mărci, 12061 (8,8%) – invenţii (inclusiv BI, BISD și MU), 9257 (6,8%) – desene și modele industriale etc. Ponderea OPI aparţinând titularilor naţionali și celor străini este respectiv de 17% și 83%.

Tabelul 2

Brevetarea/înregistrarea OPI protejate pe teritoriul Republicii Moldova (01.01.1993-31.12.2018)

OPI	Protecția acordată		Total	%
	titulari naționali	titulari străini		
Mărci	16570	93438	**110008**	***80,7***
Desene și modele industriale (DMI)	1474	7783	**9257**	***6,8***
Brevete de invenție (BI)	3846	6810*	**10656**	***7,8***
Brevete de invenție de scurtă durată (BISD)	1205	15	**1220**	***0,9***
Modele de utilitate (MU)	172	13	**185**	***0,1***
Denumiri de origine (DO)	3	1030	**1033**	***0,8***
Indicații geografice (IG)	7	3740	**3747**	***2,7***
Soiuri de plante (SP)	248	28	**276**	***0,2***
Total:	**23525**	**112857**	**136382**	***100***
%	***17***	***83***	***100***	

** Datele includ brevetele eurasiatice în care este desemnată Republica Moldova, acestea conform Organizației Eurasiatice de Brevete, constituind circa 35% din numărul brevetelor eurasiatice eliberate (18000)*

Discrepanţa mare dintre ponderea cererilor depuse de solicitanţii naţionali în numărul total de cereri (26%) și ponderea OPI, aparţinând titularilor naţionali în numărul total al OPI protejate (17%), se explică prin faptul că numărul invenţiilor protejate include și invenţiile care au obţinut protecţie în Republica Moldova prin Convenţia Eurasiatică de Brevete (CEAB)[1], iar cererile de brevetare corespunzătoare nu

[1] Republica Moldova a denunțat Convenția euroasiatică privind brevetele, conform nr. 78/2011, în vigoare din 26.04.2012, potrivit căreia ”Denunţarea nu va afecta brevetele eurasiatice acordate şi cererile eurasiatice depuse, conform convenţiei menţionate, pînă la denunţare, ele avînd efecte pentru Republica Moldova pînă la expirarea termenului de valabilitate a lor în limitele procedurilor stabilite de convenţie”. Totodată potrivit art. 1 alin. (2) al Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Eurasiatică de Brevete privind protecția juridică a invenţiilor pe teritoriul Republicii Moldova după denunţarea de către Republica Moldova a Convenţiei eurasiatice de brevete, semnat la Chișinău la 12 aprilie 2012, aprobat prin Hotărîrrea Guvernului Nr. 618/2012, ”Republica Moldova recunoaşte efectul brevetelor eurasiatice pe teritoriul Republicii Moldova, eliberate după data intrării în vigoare a denunţării de către Republica Moldova a Convenţiei eurasiatice de brevete, în baza cererilor eurasiatice a căror dată de depozit este anterioara datei de 26.04.2012, pînă la expirarea termenului de valabilitate a acestor brevete sau pînă la apariţia altor circumstanţe juridice care ar conduce la încetarea valabilităţii lor”.

sunt luate în calcul, acestea fiind depuse la Oficiul Eurasiatic de Brevete (OEAB) și examinate fără participarea experţilor oficiilor naţionale. De asemenea, nu sunt incluse informațiile privind depunerea cererilor de validare pe teritoriul RM a brevetelor europene, care a demarat abia în anul 2016.

O problemă ce ţine de protecţia juridică a OPI în Republica Moldova, în special a invenţiilor, este menţinerea în vigoare a acestora. Ponderea OPI valabile aparținând titularilor naţionali și celor străini la acest capitol este și mai dezavantajos pentru primii, comparativ cu situaţia privind depunerea cererilor și acordarea protecţiei, constituind respectiv 13% și 87% (*Tabelul 3*). Ținem să menționăm faptul că pe parcursul anului 2018 a expirat termenul de valabilitate a ultimelor modele de utilitate înregistrate și menținute în vigoare pe teritoriul RM. Astfel, la data de 31.12.2018 pe teritoriul RM nu au fost înregistrate modele de utilitate valabile.

Tabelul 3

OPI menținute în vigoare (valabile) pe teritoriul Republicii Moldova (la data de 31.12.2018)

OPI	OPI valabile		Total	%
	titulari naționali	titulari străini		
Mărci	9686	62435	**72121**	***86,3***
Desene şi modele industriale (DMI)	421	2688	**3109**	***3,7***
Brevete de invenţie* (BI)	229	2734	**2963**	***3,5***
Brevete de invenție de scurtă durată (BISD)	444	7	**451**	***0,5***
Denumiri de origine (DO)	3	983	**986**	***1,2***
Indicații geografice (IG)	7	3740	**3747**	***4,5***
Soiuri de plante (SP)	190	20	**210**	***0,3***
Total:	**10980**	**72607**	**83587**	***100***
%	***13***	***87***	***100***	

**Datele includ brevetele eurasiatice valabile şi brevetele europene validate*

Din momentul creării Sistemului naţional de proprietate intelectuală, activitatea de brevetare/înregistrare a OPI este reflectată prin indicatorii statistici publicați în Raportul anual al AGEPI și pe pagina web AGEPI (http://agepi.gov.md/ro/statistica/mărci-statistica). Începând cu anul 2011 aceste informații au fost incluse și în Anuarul Statistic al Republicii Moldova la compartimentul ”Știință și proprietate intelectuală”.

I. OFERTA REALĂ A PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Oferta reală a pieței proprietății industriale reprezintă totalitatea OPI supuse protecției și menținute în vigoare (valabile) la moment, doar acestea, având protecție juridică sunt disponibile spre comercializare prin licențiere sau cesiune. Prin urmare, oferta include atât OPI autohtone, cât și cele ale titularilor străini cu excepția celor decăzute din drepturi și a celor, termenii de protecție ai cărora au expirat.

Astfel, piața PI a Republicii Moldova înglobează totalitatea OPI valabile pe teritoriul RM.

Invenții. Conform datelor prezentate în *Tabelul 4*, la 31.12.2018 erau valabile 324 de brevete de invenție, 451 de brevete de invenție de scurtă durată, 2625 de brevete eurasiatice și 14 brevete europene validate.

Tabelul 4

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, brevete eurasiatice și brevete europene validate, valabile la 31.12.2018, conform anului de depunere a cererii

Anul de depunere a cererii	BI (titulari naționali)	BI (titulari străini)			BISD (titulari naționali)	BISD (titulari străini)		Brevete europene validate	Total valabile
		procedura națională	PCT	CEAB		procedura națională	PCT		
1999	2	1		41					**44**
2000	2			37					**39**
2001	6		1	56					**63**
2002	3		1	59					**63**
2003	2			105					**107**
2004			4	135					**139**
2005	7		2	166					**175**
2006	1		6	216					**223**
2007	3		2	235					**240**
2008	5		3	286					**294**
2009	3	1	5	307	6	1			**323**
2010	4		3	378	6				**391**
2011	9		4	455	7				**475**
2012	16	7	22	149	7				**201**
2013	30	7	14		54	2	1		**108**
2014	39	5	4		89	1			**138**
2015	36	2			94		1	2	**135**
2016	44				96	1		11	**152**
2017	17	1			84			1	**103**
2018					1				**1**
Total	**229**	**24**	**71**	**2625**	**444**	**5**	**2**	**14**	**3414**

Din datele prezentate rezultă că numărul invențiilor protejate pe cale națională și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova de titularii străini este extrem de

redus, constituind doar 4,1%, pe când ponderea titularilor naționali constituie 95,9% din totalul brevetelor valabile. Aceasta se explică prin faptul că, pentru a-şi breveta invenţiile pe teritoriul Republicii Moldova, solicitanţii străini optează pentru calea internaţională PCT[2], sau optau pentru calea regională a CEAB (până la denunțarea în 2012 de către Republica Moldova a CEAB), iar începând din 01.11.2015 – pentru validarea brevetelor europene[3].

Discrepanţa enormă dintre numărul brevetelor eliberate și al celor menținute în vigoare este o consecinţă a gradului scăzut de aplicabilitate a invenţiilor autohtone și a deficitului motivațiilor economice ale sectorului real pentru valorificarea lor. De menționat că organizaţiile din sfera ştiinţei şi inovării sunt scutite de plata tarifelor pentru menţinerea în vigoarea a brevetelor de invenţie pentru primii 5 ani, perioadă după care doar o parte nesemnificativă a BI sunt menținute în vigoare. Astfel, numărul de brevete valabile după 5 ani reprezintă un indicator relevant pentru aprecierea obiectivă a valorii lor economice.

Referitor la brevetele eurasiatice se conturează o situație diferită comparativ cu brevetele naționale valabile. Conform datelor reflectate în Tabelul 4, la finele anului 2018, din totalul brevetelor eurasiatice valabile - 49% (1289 de brevete) au vârsta de până la 10 ani, inclusiv, iar celelalte 51% (1336 de brevete) au vârsta cuprinsă între 11 și 20 ani.

Globalizarea economiei și a procesului inovațional, în condițiile caracterului teritorial al protecției invențiilor, impune necesitatea securizării juridice a acestora în străinătate. De regulă, invențiile de produs se brevetează în țările în care este prevăzut exportul produselor corespunzătoare, iar invențiile de proces (tehnologice) – în cele în care tehnologiile pot fi aplicate în activitatea economică. Informația privind menținerea în vigoare a brevetelor, inclusiv aparținând titularilor străini, în Republica Moldova este reflectată în *Tabelul 5*.

Referitor la țările ce dețin întâietatea la capitolul menținerea în vigoare a brevetelor de invenție în Republica Moldova la data de 31.12.2018, vom menționa: Statele Unite ale Americii – 829 de brevete de invenție valabile, Germania – 203, Franța – 191, Italia – 174, Elveția –150, Belgia – 124, Regatul Unit – 123, Federația Rusă – 120, Japonia – 97 etc.

[2] Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT)

[3] În baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Organizatia Europeana de Brevete privind validarea brevetelor Europene (Acord de validare)

Tabelul 5

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, brevete eurasiatice și brevete europene validate, valabile la 31.12.2018, conform țării de origine

Nr. d/o	Țara titularului	Titluri de protecție eliberate (procedura națională)		Brevete eurasiatice	Brevete europene validate	Total
		Brevete de invenție	Brevete de invenție de scurtă durată			
1	Statele Unite ale Americii	14		813	2	**829**
2	Republica Moldova	229	444			**673**
3	Germania	7		196		**203**
4	Franța	21		168	2	**191**
5	Italia	8		163	3	**174**
6	Elveția	5		145		**150**
7	Belgia	3		120	1	**124**
8	Regatul Unit	2	1	117	3	**123**
9	Federația Rusă	2	1	117		**120**
10	Japonia	8		89		**97**
11	Olanda	4		61	1	**66**
12	Norvegia	1		50		**51**
13	India			49		**49**
14	Ungaria	1		48		**49**
15	Danemarka	1		47		**48**
16	China	2		32		**34**
17	Austria	1		31		**32**
18	Luxembourg	3		29		**32**
19	Australia			27		**27**
20	Suedia			27		**27**
21	Israel	1		26		**27**
22	Canada			25		**25**
23	Irlanda	2		23		**25**
24	Spania	2		22	1	**25**
25	Turcia			20		**20**
26	Finlanda	3		15		**18**
27	Republic of Korea			15		**15**
28	Ucraina		3	14		**17**
29	Lituania	1		12		**13**
30	Taiwan			11		**11**
31	Belarusia			10		**10**
32	Polonia			10		**10**
Alte 36 de țări		3	2	93	1	**99**
Total:		**324**	**451**	**2625**	**14**	**3414**

Repartizarea brevetelor de invenție valabile pe teritoriul Republicii Moldova, conform secțiunilor Clasificării internaționale a brevetelor (CIB), este reflectată în *Tabelul 6*. După cum rezultă din datele prezentate, majoritatea BI naționale valabile se referă la secțiunea C (Chimie; metalurgie), iar majoritatea BISD naționale valabile,

brevetelor eurasiatice valabile și brevetelor europene valabile - la secțiunia A (Necesități curente ale vieții).

Tabelul 6

Repartizarea brevetelor de invenție și brevetelor de scurtă durată, valabile pe teritoriul Republicii Moldova la data de 31.12.2018, conform secțiunilor CIB

Secțiunile CIB	Brevete de invenție valabile		Brevete de invenție de scurtă durată valabile		Brevete eurasiatice valabile	Brevete europene validate valabile
	Titulari naționali	Titulari străini	Titulari naționali	Titulari străini		
A - Necesități curente ale vieții	45	33	245	2	997	6
B - Tehnici industriale; transporturi	14	5	43	2	242	2
C - Chimie; metalurgie	111	47	33	1	967	4
D - Textile. Hârtie	1				6	
E – Construcție	11	4	18	2	103	1
F - Mecanică: iluminat; încălzire; armament; explozibil	18	3	35		114	
G – Fizică	20	3	46		97	1
H – Electricitate	9		24		99	
Total:	**229**	**95**	**444**	**7**	**2625**	**14**

Datele statistice prezentate în *Tabelele 4-6* și *Infograficul 1* conțin informații detaliate privind menținerea valabilității invențiilor brevetate, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Oferta totală reală a BI pe piața inovațională a țării noastre reprezintă suma totală a BI (naționale și străine) valabile pe teritoriul Republicii Moldova la finele anului de referință. Astfel, conform datelor prezentate, ***oferta totală reală a brevetelor de invenție la 31.12.2018 a constituit 3414 de brevete de invenție valabile***.

Infograficul 1

Topul țărilor de origine a brevetelor valabile

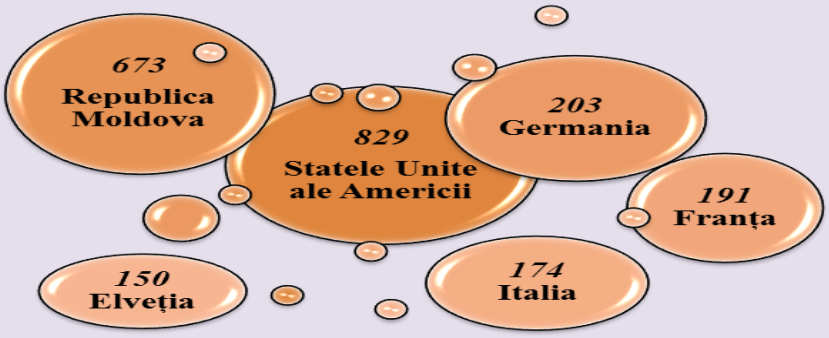

Top 5 titulari naționali cu cele mai mari portofolii de brevete valabile pe teritoriul RM

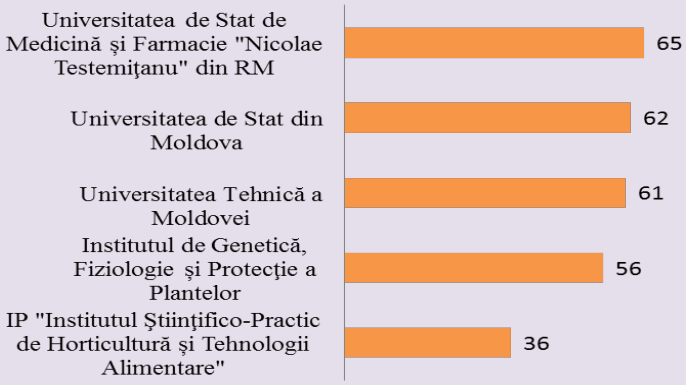

Top 5 titulari străini cu cele mai mari portofolii de brevete valabile pe teritoriul RM

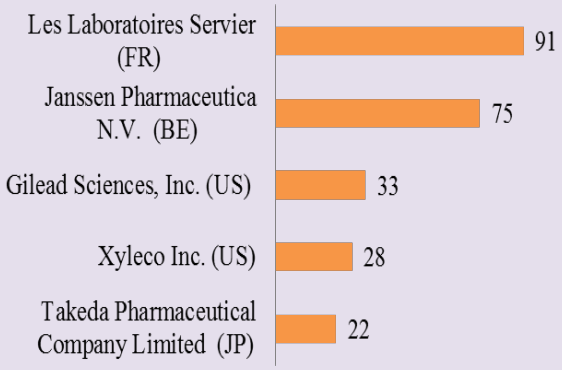

Brevete valabile la data de 31.12.2018, conform anului de menținere în vigoare

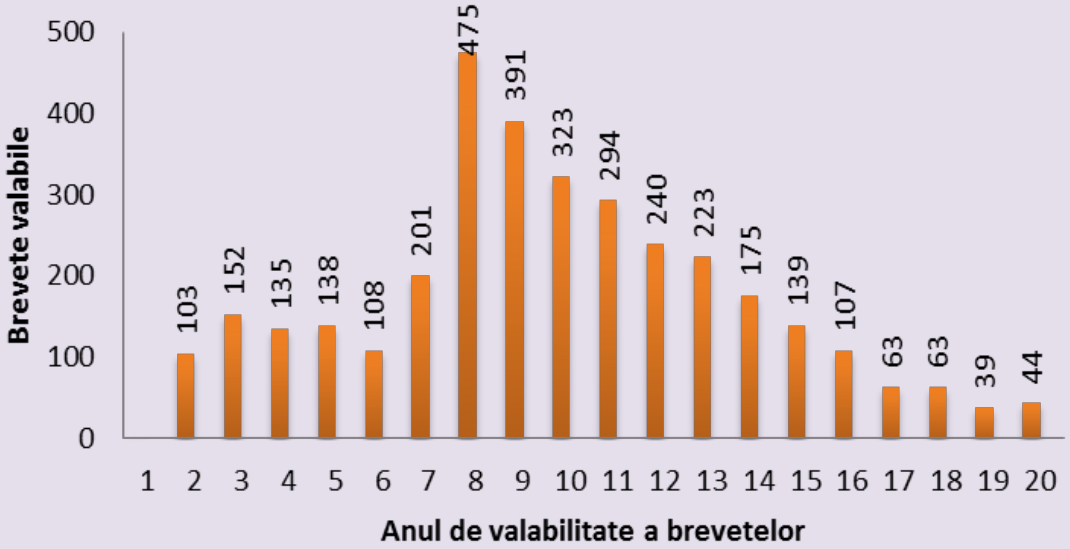

Soiuri de plante. Pentru perioada anilor 1993-2018, conform *Tabelului 3*, la finele anului 2018 erau valabile 210 brevete pentru soi de plantă (BSP), ceea ce constituie 76% din totalul de 276 de BSP care au obținut protecția pe teritoriul țării noastre, ponderea titularilor naţionali fiind de circa 90%. Ponderea BSP menţinute în vigoare este mult mai mare, comparativ cu cea a brevetelor de invenţie. Acest fapt, este consecinţa unei valorificări practice mult mai active a soiurilor de plante brevetate, comparativ cu invenţiile.

În *Tabelele 7* și *8* sunt reflectate datele referitoare la BSP valabile în funcție de țara de origine a titularului și anul de obținere a protecției.

Numărul limitat de soiuri de plante brevetate de către titularii străini în Republica Moldova, comparativ cu volumul mare al materialului semincer importat din străinătate, este o consecință nu doar a dificultăților ce țin de asigurarea respectării drepturilor asupra utilizării soiurilor brevetate, dar, parțial, și de imposibilitatea depunerii de către solicitanții străini a cererilor de brevetare a SP în Republica Moldova pe cale internațională.

Tabelul 7

BSP valabile la 31.12.2018, conform țării de origine a titularului

Țara	BSP valabile
Republica Moldova	190
Italia	6
Germania	5
Franța	3
Belgia	2
Austria	1
Spania	1
Ungaria	1
România	1
Total	**210**

Tabelul 8

BSP valabile la 31.12.2018, conform anului de obținere a protecției

Anul de obținere a protecției	BSP valabile
2018	32
2017	17
2016	36
2015	20
2014	28
2013	21
2012	10
2011	8
2010	11
2009	8
2008	4
2007	3
2006	2
2005	2
2003	8
Total	**210**

Aplicabilitatea avansată a SP se datorează activității științifico-practice a celor mai mari titulari de BSP din Republica Moldova, care participă nemijlocit la producerea și comercializarea materialului semincer. Este de remarcat faptul că unii titulari mențin în vigoare toate 100% din SP brevetate.

Printre deținătorii celor mai mari portofolii de BSP valabile la 31.12.2018 se numără următoarele instituții de cercetare: Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecţie a Plantelor și Instituţia Publică Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecţia", cu ,respectiv, 50 și 46 BSP valabile la activ, urmate de Instituţia Publică Institutul de Fitotehnie „Porumbeni" cu 43 BSP valabile, Instituţia Publică Institutul Ştiinţifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare cu 29 BSP valabile și Grădina Botanică (Institut) cu 21 BSP valabile.

Instituțiile de cercetare din domeniu dispun de un potențial impresionant de ameliorare a unor noi soiuri de plante, axat pe o gamă destul de largă de soiuri și specii.

După cum rezultă din Tabelul 9, grupele de culturi reprezentate în totalitatea BSP valabile, în linii mari, coincid cu structura tradițională a agriculturii din Republica Moldova, confirmând aplicabilitatea practică înaltă a rezultatelor activităților în domeniul ameliorării noilor soiuri de plante.

Tabelul 9

Repartizarea BSP valabile la 31.12.2018, conform grupelor de culturi

Grupa	BSP valabile
I. Cereale pentru boabe	**20**
II. Leguminoase	**17**
III. Plante oleaginoase	**7**
IV. Plante tehnice şi furajere	**1**
V. Plante aromatice şi medicinale	**4**
VI. Specii legumicole	**11**
VIII. Pomi, arbuşti şi viţă de vie	**5**

Datele statistice prezentate în *Tabelele 7-9* și *Infograficul 2* conțin informații detaliate privind BSP valabile, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Astfel, conform datelor prezentate, ***oferta totală reală a brevetelor pentru soi de plantă la 31.12.2018 a constituit 210 de BSP valabile***.

Infograficul 2

Brevete pentru soi de plante valabile la 31.12.2018

Brevete pentru soi de plante valabile, conform anului de menținere în vigoare

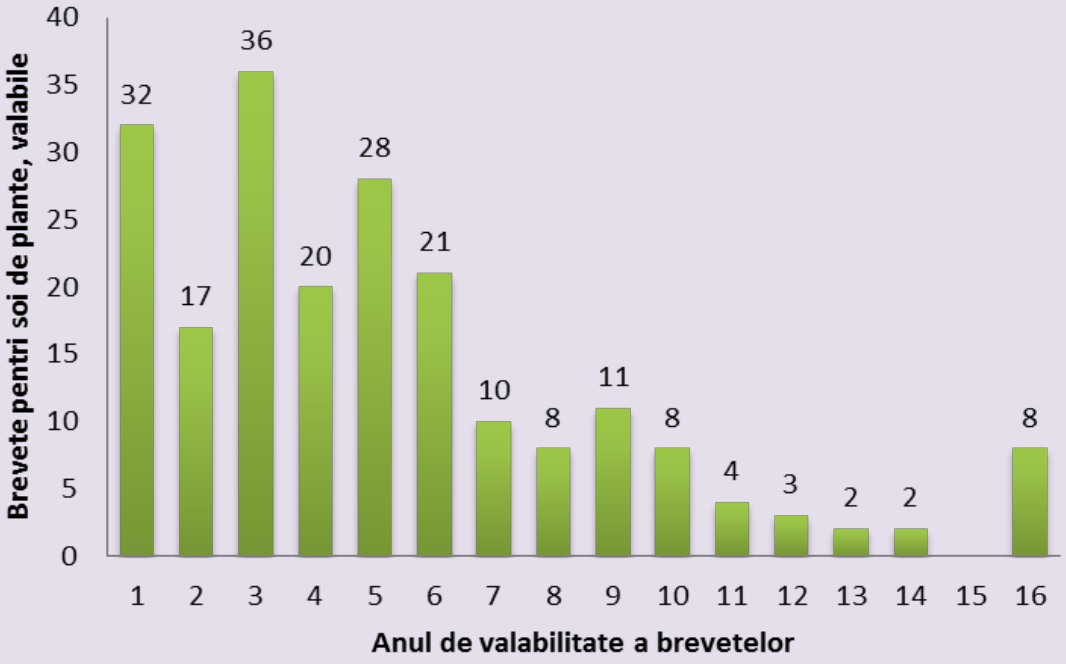

Mărci. Un element specific al protecției mărcilor, spre deosebire de invenții, constă în faptul că valabilitatea acestora poate fi reînnoită pe termene consecutive a câte 10 ani ori de câte ori este necesar, cu condiția achitării taxei respective. Conform informațiilor statistice cca 40% din mărcile titularilor naționali, de obicei, nu se reînnoiesc la expirarea termenului de 10 ani. Acestea sunt mărcile întreprinderilor falimentate și cele care nu au avut un impact adecvat în cadrul promovării vânzărilor și imaginii titularilor. Datele statistice privind menținerea în vigoare a mărcilor în conformitate cu anul solicitării protecției sunt prezentate în *Tabelul 10*.

Tabelul 10

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2018

Anul solicitării protecției	***Procedura națională***				***Procedura internațională***		**Total valabile**	
	Titulari naționali		**Titulari străini**		**Titulari străini**			
	Mărci înregistrate	**Clase CIPS[4] incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**
2018	130	275	55	67	1705	4081	1890	4423
2017	806	1857	541	911	2489	6777	3836	9545
2016	855	1984	392	748	2308	6711	3555	9443
2015	745	1610	501	869	2568	6427	3814	8906
2014	779	1793	507	856	2754	7252	4040	9901
2013	817	1881	554	1027	3163	8467	4534	11375
2012	712	1688	678	1247	3030	8068	4420	11003
2011	734	1609	670	1238	3004	8350	4408	11197
2010	871	2135	486	952	3006	8242	4363	11329
2009	663	1447	538	988	2687	7429	3888	9864
2008	257	554	314	606	1786	5463	2357	6623
2007	249	796	345	669	1978	5415	2572	6880
2006	257	538	382	650	1897	5767	2536	6955
2005	309	971	277	501	1725	4456	2311	5928
2004	317	868	239	466	1723	4964	2279	6298
2003	345	628	187	365	1553	4430	2085	5423
2002	249	511	178	311	1296	3701	1723	4523
2001	171	326	174	361	1453	4055	1798	4742
2000	110	323	238	444	1426	4639	1774	5406
1999	69	124	209	437	1335	3798	1613	4359
1998	27	43	227	423	806	2458	1060	2924
1997	66	131	214	361	858	2642	1138	3134
1996	65	150	228	439	777	2062	1070	2651
1995	38	117	179	321	885	2564	1102	3002
1994	28	63	1671	2942	652	1770	2351	4775
1993	21	60	225	380	365	1054	611	1494
până la 1993			3	7	4990	14555	4993	14562
Total	**9690**	**22482**	**10212**	**18586**	**52219**	**145597**	72121	186665

Astfel, din 31884 de mărci care au obținut protecție pe parcursul anilor 1993-2018 pe cale națională, la 31.12.2018 erau valabile 19902 (63%), iar din totalul de

[4] Clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor (CIPS)

78124 de mărci care au obținut protecție prin procedura internațională erau valabile 52219 (67%).

Aceștia sunt niște indicatori mult mai semnificativi comparativ cu menținerea în vigoare a BI, fapt ce se datorează în primul rând funcționalității sporite a mărcilor în calitate de instrumente de promovare a produselor și serviciilor.

Datele statistice referitoare la valabilitatea mărcilor protejate pe teritoriul Republicii Moldova sunt o sursă de informare nu numai referitor la protecţia propriu-zisă, ci şi o reflectare a maturităţii economiei de piaţă, a liberei concurenţe, a interesului titularilor - potențialilor investitori străini față de ţara și piața dată, un indicator al dezvoltării economice durabile.

Datorită unui grad avansat de dezvoltare a mecanismelor economiei de piaţă şi unui nivel mai înalt de integrare în economia mondială, companiile străine sunt mult mai active în promovarea produselor și serviciilor peste hotare şi asigurarea unei protecţii eficiente a mărcilor ce le reprezintă, inclusiv în țările cu piețe minuscule, cum este și Republica Moldova. Pentru studiile de marketing extrem de importantă în acest context este informaţia privind clasele de produse și servicii pentru care se înregistrează și se mențin în vigoare mărcile, acestea fiind sistematizate conform CIPS, aceasta fiind constituită din 34 de clase de produse și 11 clase de servicii (http://agepi.gov.md/ro/trademarks/classifications). Cele 45 de clase de produse și servicii pentru care se înregistrează mărcile conturează un tablou detaliat al strategiilor de dezvoltare economică: în cazul titularilor naţionali, această informație reflectă activitatea producătorilor/prestatorilor de servicii locali, iar în cazul celor străini – aceste date indică ramurile economiei naţionale pentru care aceștia manifestă interes investiţional și comercial.

Informația privind mărcile valabile, repartizate conform claselor de produse și servicii este prezentată în *Tabelul 11*, prin care se atestă diferențe considerabile între preferințele/interesele titularilor naționali și ale celor străini.

În mărcile valabile aparținând titularilor naționali preponderent se regăsesc succesiv clasele: 35[5], 33[6] și 41[7], iar în cazul mărcilor valabile aparținând titularilor străini, cele mai frecvente sunt clasele 05[8], 09[9] și 03[10].

---

[5] **Clasa 35 -** Publicitate; gestiunea afacerilor comerciale; administrare comercială; lucrări de birou.

[6] **Clasa 33 -** Băuturi alcoolice (cu excepţia berii).

[7] **Clasa 41 -** Educaţie; instruire; divertisment; activităţi sportive şi culturale.

[8] **Clasa 05 -** Produse farmaceutice si veterinare; produse igienice pentru medicina; substante si alimente dietetice de uz medical sau veterinar, alimente pentru sugari; suplimente dietetice pentru oameni si animale; plasturi si materiale pentru pansamente; materiale pentru plombarea dintilor si pentru mulaje dentare; dezinfectante; produse pentru distrugerea animalelor daunatoare; fungicide, erbicide.

[9] **Clasa 09 -** Aparate si instrumente stiintifice, nautice, geodezice, fotografice, cinematografice, optice, de cantarire, de masurare, de semnalizare, de control (verificare), de siguranta (salvare) si didactice; aparate si instrumente pentru conducerea, distribuirea, transformarea, acumularea, reglarea sau comanda curentului electric; aparate pentru inregistrarea, transmiterea, reproducerea sunetului sau imaginilor; suporturi de inregistrare magnetice, discuri acustice; compact-discuri, DVD-uri si alte suporturi de stocare a datelor; mecanisme pentru aparate cu preplata; case inregistratoare, masini de calculat, echipament pentru prelucrarea informatiei, calculatoare; software de calculatoare; extinctoare.

[10] **Clasa 03 -** Preparate pentru albit si alte substante pentru spalat; preparate pentru curatare, lustruire, degresare si slefuire; sapunuri; parfumerie, uleiuri esentiale, cosmetice, lotiuni pentru par; produse pentru ingrijirea dintilor.

Tabelul 11

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2018, conform claselor de produse și servicii

Clasa CIPS	Procedura națională		Procedura internațională	Total
	Titulari naționali	Titulari străini	Titulari străini	
01	277	522	3949	**4748**
02	224	203	1538	**1965**
03	442	1115	7877	**9434**
04	96	224	1807	**2127**
05	998	2824	14161	**17983**
06	253	148	2633	**3034**
07	248	405	3842	**4495**
08	136	193	1984	**2313**
09	482	1091	8959	**10532**
10	129	261	2403	**2793**
11	358	294	3932	**4584**
12	159	653	3836	**4648**
13	33	9	376	**418**
14	89	168	3293	**3550**
15	37	21	403	**461**
16	657	670	5229	**6556**
17	193	170	2282	**2645**
18	131	244	3771	**4146**
19	367	164	2420	**2951**
20	255	127	2569	**2951**
21	278	306	2996	**3580**
22	66	56	753	**875**
23	47	50	458	**555**
24	156	109	2031	**2296**
25	535	530	5749	**6814**
26	76	58	992	**1126**
27	90	48	1009	**1147**
28	184	222	2764	**3170**
29	881	681	4073	**5635**
30	1158	1156	6082	**8396**
31	422	239	1793	**2454**
32	871	639	3472	**4982**
33	1823	486	2670	**4979**
34	213	986	2052	**3251**
35	4012	888	7473	**12373**
36	477	308	2449	**3234**
37	686	311	3112	**4109**
38	678	324	2415	**3417**
39	740	221	2395	**3356**
40	139	62	1348	**1549**
41	1172	496	3874	**5542**
42	598	520	4907	**6025**
43	918	197	1455	**2570**
44	454	134	1227	**1815**
45	244	53	784	**1081**

Astfel, informația referitoare la domeniile pentru care se înregistrează mărcile, reflectă adecvat situația reală în economia de piață.

Un deosebit interes pentru evaluarea tendinţelor de expansiune economică şi a modalităţilor de promovare a acesteia reprezintă informaţia privind proveniența mărcilor protejate (valabile) pe teritoriul Republicii Moldova. Top 10 țări de origine ale titularilor mărcilor valabile este prezentat în *Tabelul 12*.

Tabelul 12

Top 10 țări de origine ale titularilor mărcilor valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2018

Țara de origine	Procedura națională		Procedura internațională		Total	
	Mărci valabile	Clase CIPS incluse	Mărci valabile	Clase CIPS incluse	Mărci valabile	Clase CIPS incluse
Republica Moldova	9690	22482			**9690**	**22482**
Germania	510	1104	7365	26528	**7875**	**27632**
Elveția	787	1184	4838	14259	**5625**	**15443**
Statele Unite ale Americii	3605	6698	1808	3086	**5413**	**9784**
Federația Rusă	396	1088	4552	14661	**4948**	**15749**
Italia	115	207	4352	13907	**4467**	**14114**
Franța	245	468	4156	12638	**4401**	**13106**
Benelux			2954	7704	**2954**	**7704**
China	131	207	2212	3700	**2343**	**3907**
Turcia	141	257	1938	4120	**2079**	**4377**

Datele statistice prezentate în *Tabelele 10-12* și *Infograficul 3* conțin informații detaliate privind mărcile valabile, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Prin urmare, conform datelor expuse, în special celor prezentate în *Tabelul 10*, ***oferta totală reală a mărcilor la 31.12.2018 a constituit 72121 de mărci valabile***.

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2018

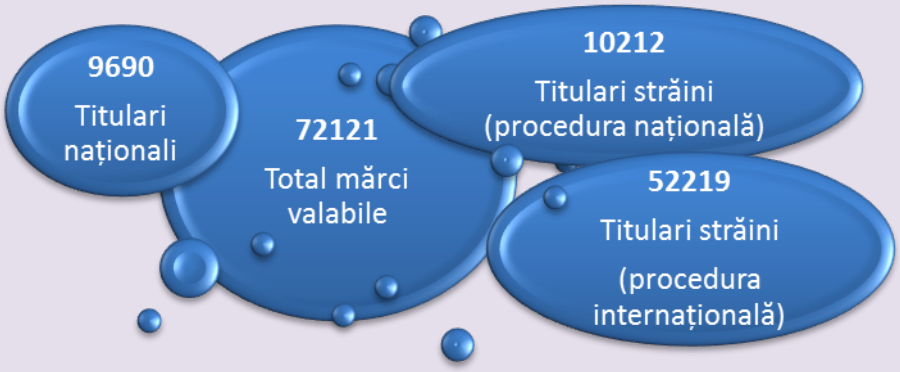

Top 10 titulari naționali cu cele mai mari portofolii de mărci valabile în RM la 31.12.2018

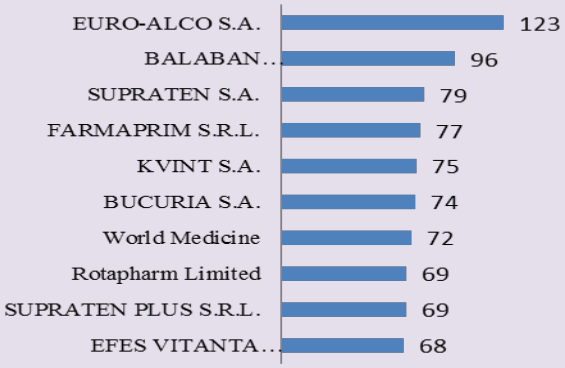

Top 10 titulari străini cu cele mai mari portofolii de mărci valabile în RM la 31.12.2018

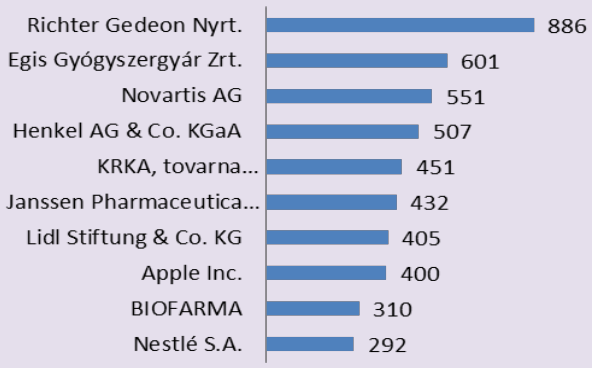

Mărci valabile pe teritoriul RM la 31.12.2018, conform claselor de produse și servicii

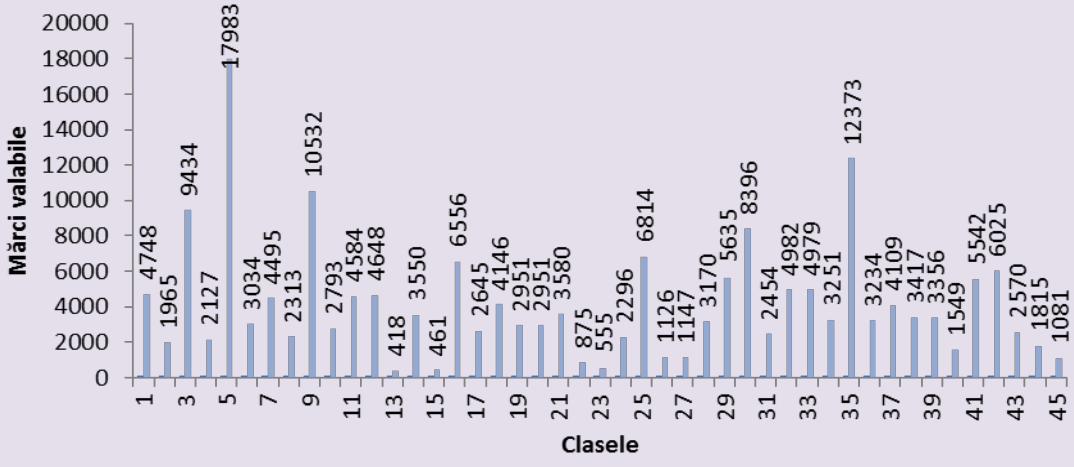

Desene și modele industriale. Pe piața DMI se înregistrează o situație, în mare măsură, analogică cu piața invențiilor. Acordarea protecției DMI pentru o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea reînnoirii periodice ulterioare pe termene consecutive a câte 5 ani, până la maximum 25 ani, conduce la descreșterea numărului înregistrărilor DMI valabile după expirarea primelor perioade de valabilitate. Astfel, numărul relativ scăzut de DMI valabile reduce oferta reală a acestora pe piața obiectelor de proprietate industrială. Informația privind valabilitatea DMI în conformitate cu anul solicitării protecției este reflectată în *Tabelul 13*.

Tabelul 13

Înregistrări ale desenelor și modelelor industriale valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2018

Anul solicitării protecției	Procedura națională		Procedura internațională (Aranjament Haga)		Total, valabile	
	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse
2018	42	207	174	718	**216**	**925**
2017	39	261	181	562	**220**	**823**
2016	72	956	263	938	**335**	**1894**
2015	57	427	225	797	**282**	**1224**
2014	27	204	130	469	**157**	**673**
2013	43	99	106	429	**149**	**528**
2012	15	85	119	438	**134**	**523**
2011	34	145	114	533	**148**	**678**
2010	34	128	110	385	**144**	**513**
2009	7	22	96	254	**103**	**276**
2008	19	51	117	317	**136**	**368**
2007	21	54	95	340	**116**	**394**
2006	39	114	129	604	**168**	**718**
2005	13	36	149	307	**162**	**343**
2004	9	14	135	404	**144**	**418**
2003	9	22	95	275	**104**	**297**
2002	9	29	68	180	**77**	**209**
2001	16	41	52	169	**68**	**210**
2000	8	25	55	104	**63**	**129**
1999	3	8	37	84	**40**	**92**
1998	4	11	44	93	**48**	**104**
1997	1	1	38	137	**39**	**138**
1996	-		33	101	**33**	**101**
1995			20	55	**20**	**55**
1994			3	3	**3**	**3**
Total:	**521**	**2940**	**2588**	**8696**	**3109**	**11636**

La 31.12.2018, pe teritoriul Republicii Moldova, erau valabile 521 de certificate de înregistrare a desenelor/modelelor industriale incluzând 2940 de DMI, care au obținut protecția conform procedurii naționale și 2588 de înregistrări cu 8696 de DMI, protejate conform procedurii internaționale. Aceste date reflectă interesul producătorilor din țară și de peste hotare față de dezvoltarea afacerilor în Republica Moldova prin asigurarea protecției drepturilor exclusive asupra designului industrial aferent produselor puse pe piață.

Informația referitoare la originea DMI protejate (valabile) pe teritoriul Republicii Moldova este o sursă de informare privind interesul titularilor străini faţă de piaţa Republicii Moldova, şi, implicit, privind potenţialele investiţii din afara țării.

Astfel, la finele anului 2018, geografia acestora cuprindea 49 de țări. Informațiile detaliate privind menținerea valabilității DMI de către titularii străini, în funcție de țările de origine a acestora sunt prezentate în *Tabelul 14*. În Top 5 țări cu cel mai mare număr de înregistrări valabile pe teritoriul Republicii Moldova se situează consecutiv Elveţia, RM, Germania, Franţa și Italia.

Tabelul 14

Originea înregistrărilor valabile pe teritoriul RM la 31.12.2018 și numărul de DMI cuprinse în ele

Țara de origine	Înregistrări
Elveția	1499
Republica Moldova	425
Germania	325
Franța	245
Italia	140
Statele Unite ale Americii	55
Turcia	54
Bulgaria	36
Olanda	29
Polonia	28
Japonia	27
Ucraina	23

Țara de origine	Înregistrări
Regatul Unit al Marii Britanii	19
Spania	18
Luxemburg	17
Austria	15
Republica Cehă	15
Grecia	15
Federația Rusă	14
Belgia	13
Korea	10
Romania	10
Alte 25 țări	77
Total valabile	**3109**

Indicatorii statistici privind înregistrarea DMI reprezintă o sursă preţioasă de informare pentru studiile de marketing.

Datele privind clasele[11] pentru care se înregistrează designul industrial reflectă segmentul de piaţă a RM, pentru care, în mare parte, producătorii își manifestă interesul. Informația privind DMI valabile, conform claselor de produse și servicii este prezentată în *Tabelul 15*.

Datele prezentate în tabel atestă preferințele și interesele față de diferite segmente ale pieței din țara noastră. În înregistrările DMI valabile preponderent se regăsesc consecutiv clasele: 10[12], 09[13], 11[14],19[15] și 12[16].

[11] Clasificarea de la Locarno - sistem internaţional de clasificare a desenelor şi modelelor industriale
[12] **Clasa 10 -** Ceasuri şi alte aparate şi instrumente de măsură, control şi semnalizare
[13] **Clasa 09 -** Ambalaje şi recipiente pentru transportul sau păstrarea mărfurilor
[14] **Clasa 11 -** Obiecte ornamentale
[15] **Clasa 19 -** Papetărie, articole de birou, materiale pentru arte şi învăţământ
[16] **Clasa 12 -** Mijloace de transport şi de ridicat

Tabelul 15

Înregistrările DMI valabile pe teritoriul RM la 31.12.2018, conform claselor de produse și servicii

Clasa	Procedura națională		Procedura internațională (Aranjament Haga)	
	Înregistrări	**DMI incluse**	**Înregistrări**	**DMI incluse**
1	9	44	33	81
2	15	97	50	161
3	1	1	42	88
4	1	3	8	15
5	3	5	14	80
6	22	324	39	160
7	5	11	68	297
8	3	19	38	115
9	216	486	252	754
10	2	2	1174	3468
11	45	592	164	811
12	4	15	162	703
13	5	13	34	85
14	6	42	35	86
15	3	16	61	244
16	1	1	6	24
17	2	5	1	3
18			8	12
19	122	488	52	136
20	9	259	40	181
21	6	39	59	144
22			1	1
23	7	32	70	230
24	6	17	23	48
25	23	505	42	303
26	2	47	36	150
27			5	20
28	3	16	22	62
29				
30				
31	1	1	5	11
32	39	157	38	197

Datele statistice prezentate în *Tabelele 13-15* și *Infograficul 4* conțin informații detaliate privind desenele/modelele industriale valabile, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Astfel, conform datelor prezentate în *Tabelul 13*, ***oferta totală reală a desenelor și modelelor industriale la 31.12.2018 a constituit 3109 de înregistrări ale DMI valabile pentru 11636 desene/modele conținute în acestea***.

DMI valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2018

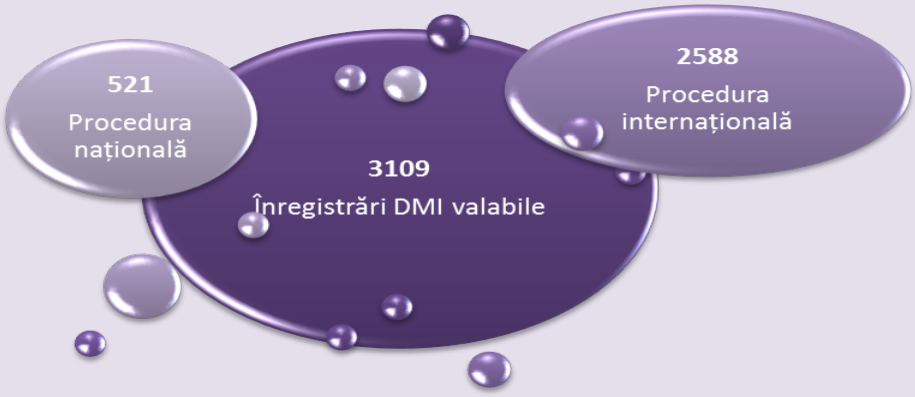

Top 10 titulari naționali cu cele mai mari portofolii de înregistrări DMI valabile în RM la 31.12.2018

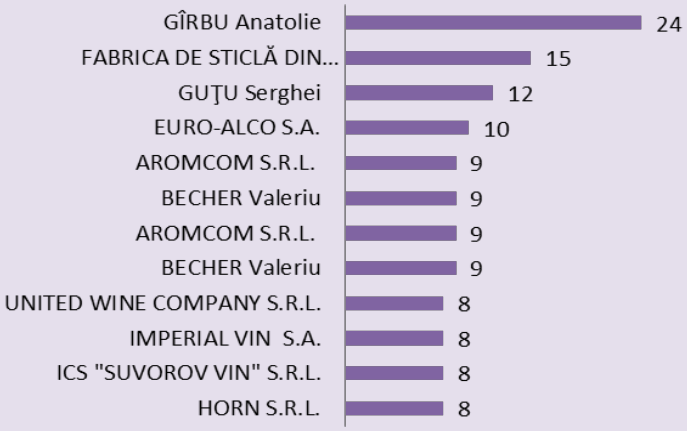

Top 10 titulari străini cu cele mai mari portofolii de înregistrări DMI valabile în RM la 31.12.2018

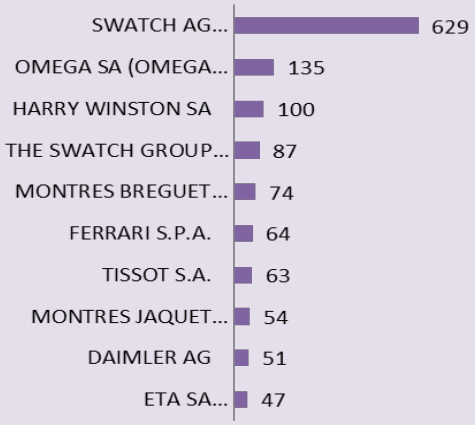

Înregistrări DMI valabile pe teritoriul RM la 31.12.2018, conform Clasificării de la Locarno

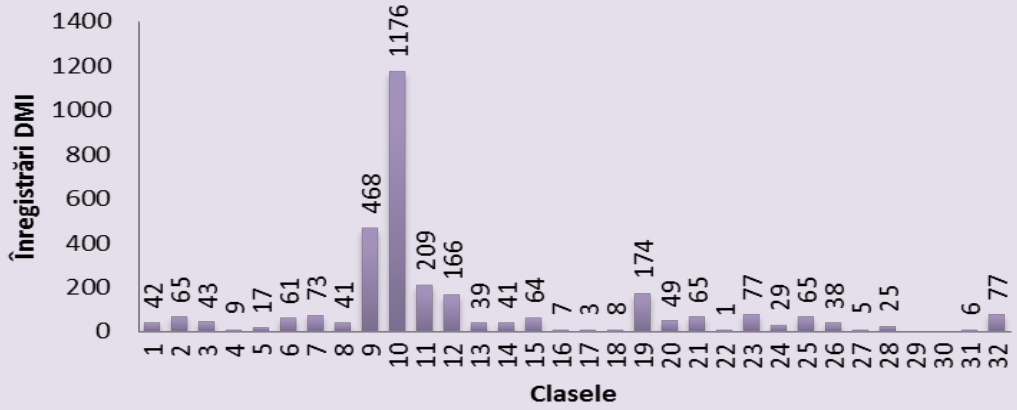

II. DINAMICA ŞI TENDINŢELE TRANZACŢIILOR PE PIAŢA PROPRIETĂŢII INDUSTRIALE

Valorificarea comercială a drepturilor de PI contribuie la eficientizarea resurselor prin menținerea spiritului de competitivitate, desfășurându-se prin intermediul procedeelor specifice de licențiere, cesiune, gajare și franchising, în baza contractelor încheiate între titulari și beneficiari. Cele din urmă se înregistrează la AGEPI în Registrele Naționale pentru fiecare tip de contract în parte, excepție făcând doar contractele de gajare, care conform prevederilor Legii nr. 449/2001 cu privire la gaj, urmează a fi incluse în Registrul garanțiilor reale mobiliare. Înregistrarea contractelor de cesiune servește drept temei pentru eliberarea noilor titluri de protecție, având caracter obligatoriu. Totodată, drepturile asupra OPI, transmise prin alte contracte de comercializare (licențiere, franchising), conform legislației din domeniul protecției OPI, devin opozabile pentru terți din momentul înregistrării. Vom menționa că înregistrarea contractelor de comercializare este un instrument important de securizare a drepturilor asupra OPI transmise.

În practica mondială se aplică atât înregistrarea obligatorie, cât şi cea facultativă a contractelor de transmitere a drepturilor, în țara noastră aceasta poartă un caracter facultativ (cu excepția cesiunilor).

Coraportul dintre diverse modalităţi de utilizare comercială a OPI în Republica Moldova, conform datelor din Registrele deținute de AGEPI, este reflectat în *Tabelul 16*. Informaţiile prezentate denotă dominaţia totală a cesiunii, ponderea cumulativă a căreia constituie 86,6 %.

În anul 2018, la capitolul contracte de cesiune se atestă o tendință de creștere, iar indicatorii ce țin de contractele de licență, gaj și franchising indică o stabilitate pentru perioada de raportare.

Tabelul 16

Contracte de comercializare a obiectelor de proprietate industrială înregistrate la AGEPI (1994-2018)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	Total	%
Cesiune	257	560	625	860	149	133	168	**2752**	***86,6***
Licenţă	37	65	82	121	18	19	13	**355**	***11,2***
Gaj		2	3	25		1		**31**	***0,9***
Franchising	2	2	10	23	2	1	1	**41**	***1,3***
Total	**296**	**629**	**720**	**1029**	**169**	**154**	**182**	**3179**	***100***

Examinarea informaţiei incluse în registrele de transmitere a drepturilor asupra obiectelor de proprietate industrială relevă prezenţa neîntreruptă a tranzacţiilor

doar pe segmentul mărcilor (*Tabelele 17* şi *18*). Ponderea tranzacţiilor referitoare la invenţii şi DMI este nesemnificativă, iar în unele perioade tranzacţiile pe aceste segmente chiar lipsesc.

Tabelul 17

Contracte de cesiune repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2018)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	Total	%
Invenţii	22	21	16	12	6	**2**	**3**	**82**	3,0
MU	2	1	2	1				**6**	0,2
Mărci	228	513	592	839	142	**128**	**163**	**2605**	94,7
DMI	5	25	15	8	1	**3**	**2**	**59**	2,1
Total	**257**	**560**	**625**	**860**	**149**	**133**	**168**	**2752**	100

Tabelul 18

Contracte de licenţă repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2018)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	Total	%
Invenţii	18	2	2	16	1		**2**	**41**	11,5
MU	1							**1**	0,3
Mărci	17	61	80	104	16	**18**	**11**	**307**	86,5
DMI	1	2		1	1	**1**		**6**	1,7
Total	**37**	**65**	**82**	**121**	**18**	**19**	**13**	**355**	100

Generalizând datele privind înregistrarea pe parcursul anilor 1994-2018 a contractelor de cesiune divizate pe OPI, constatăm ponderea de 94,7% a contractelor referitoare la mărci, 3,0% - la invenţii, 2,1% - la DMI şi 0,2% - la modele de utilitate. Informaţiile prezentate confirmă caracterul fragmentar al pieţei proprietăţii industriale din ţara noastră şi în mod special lipsa unei pieţe a produselor şi elaborărilor cu caracter inovaţional.

La capitolele invenţii și DMI putem constata doar prezenţa unor tranzacţii ocazionale. Astfel, informaţiile prezentate demonstrează că piața inovaţională practic bate pasul pe loc, fiind doar una în devenire.

III. INFRASTRUCTURA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Infrastructura pieței proprietății industriale întrunește mecanismele și instituțiile ce sunt destinate asigurării funcționării acesteia în conformitate cu principiile ei fundamentale. Principalele elemente ale infrastructurii pieței PI cuprind: servicii de evaluare a PI, de intermediere și de consultare privind depunerea cererilor de acordare a protecției OPI, structurile ce contribuie la promovarea și susținerea activităților de inovare şi transfer tehnologic, incluzând în această categorie organizaţii din sfera ştiinţei şi inovării, instituţii financiare, fonduri şi agenţii de susţinere a activităţii în domeniu, business-incubatoare, parcuri de inovare (ştiinţifice, tehnico-ştiinţifice şi tehnologice), întreprinderi şi alte organizaţii specializate (agenții, centre, parcuri științifico-tehnologice (PȘT), incubatoare de inovare etc.

Activitatea de evaluare a OPI. Baza normativă a activităţilor de evaluare a proprietăţii intelectuale în Republica Moldova a fost elaborată pe parcursul anilor 2002-2003 și include Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare şi două regulamente aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.783/2003: Regulamentul cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală cu Indicaţiile metodice aferente şi Regulamentul cu privire la atestarea evaluatorilor obiectelor de proprietate intelectuală.

În anul 2004, în conformitate cu prevederile actelor normative menţionate, AGEPI a organizat primul curs de pregătire profesională a evaluatorilor obiectelor de PI şi a atestat primii 8 evaluatori. Astfel de cursuri au fost organizate în 2010, 2017 și 2018 în urma cărora au fost atestați alţi 17 evaluatori. La finele anului 2018, în urma reatestărilor din 2014, 2015 și 2017 au rămas doar 10 evaluatori certificați, dintre care numai 8 persoane activau frecvent în domeniul evaluării proprietăţii intelectuale.

Principalii indicatori ai activităţii evaluatorilor OPI denotă dominaţia totală a mărcilor în numărul OPI supuse evaluării. Printre evaluările efectuate în scopul determinării prejudiciilor cauzate de utilizarea ilicită a PI prevalează la fel mărcile. Ponderea relativ modestă a evaluărilor programelor pentru calculator, pe fundalul cuantumului enorm și comercializării extinse a acestora, este urmare a faptului că evaluarea lor a încetat să fie o activitate ieşită din comun, transformându-se într-una de o complexitate redusă. Valoarea programelor pentru calculator deseori se determină prin metode relativ simpliste, aplicare de contabiliii întreprinderilor, fără a recurge la serviciile unor evaluatori profesioniști.

În *Tabelul 19* este prezentată informația referitoare la numărul OPI evaluate pe parcursul anilor 2004-2018, constatând o scădere semnificativă a numărului acestora în ultimii ani.

Tabelul 19

Obiecte de proprietate intelectuală evaluate (2004-2018)

Evaluarea OPI	Numărul OPI evaluate										Ponderea, %
	2004-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Total	
Brevete de invenție	37	5	4	1	2	0	6	5		**60**	**5,4**
Brevete de soi de planta	6					0				**6**	**0,5**
Mărci	104	28	38	84	61	70	19	15	19	**438**	**39,6**
Drept de autor					1	2				**3**	**0,3**
Programe pentru calculator	16	26	40	71	73	6	3	2	98	**335**	**30,3**
Baze de date	6	1	7	26	2				2	**44**	**3,9**
Estimarea prejudiciilor ca rezultat a utilizării ilegale a OPI	15	34	27	16	5	1	2	3	2	**105**	**9,5**
Alte obiecte de proprietate intelectuala	43	19	6	41	3	1		1	2	**116**	**10,5**
Total	**227**	**113**	**122**	**239**	**147**	**80**	**30**	**26**	**123**	**1107**	**100**

Activitatea de intermediere și consultanță. Activitatea de intermediere și consultanță privind obținerea protecției juridice și utilizarea eficientă a rezultatelor activității intelectuale se efectuează de către instituțiile și companiile specializate, dar și de către mandatarii autorizați. Activitatea profesională a mandatarilor autorizați constă în reprezentarea persoanelor fizice și juridice în condițiile prevăzute de contractul de mandat sau de un alt contract cu un conținut similar și/sau de procura legală de reprezentare, dar și în acordarea asistenței necesare acestora în domeniul protecției obiectelor de proprietate intelectuală (mărci, invenții, desene și modele industriale, soiuri de plante, topografii de circuite integrate, denumiri de origine, indicații geografice, specialități tradiționale garantate). Mandatarii autorizați reprezintă interesele autorilor/titularilor creațiilor intelectuale şi le acordă asistenţa necesară în domeniul protecţiei obiectelor de proprietate intelectuală. Actualmente, prin intermediul mandatarilor autorizați se înregistrează circa 60% din obiectele de proprietate industrială parvenite pe cale națională.

În perioada de bilanţ au fost atestaţi 6 mandatari autorizaţi, numărul total al acestora la moment fiind de 147. Totodată, din totalul mandatarilor autorizaţi, 129 la moment activează, 13 au fost suspendaţi, iar 5 şi-au încetat activitatea.

Principalii indicatori ai activității mandatarilor în ultimii 8 ani sunt prezentați în *Tabelul 20*.

Tabelul 20

Cuantumul și ponderea cererilor de înregistrare a OPI, depuse prin intermediul mandatarilor autorizați din Republica Moldova (2011-2018)

Indicatori	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Numărul CBI[17] depuse de mandatari	59	62	76	114	113	109	66	62
Ponderea CBI depuse de mandatari în totalul CBI depuse pe cale națională, (%)	20,8	22,2	26,3	48,5	48,7	40,6	35,4	26,4
Numărul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari	1544	1355	1454	1357	1241	1256	1249	1217
Ponderea cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse pe cale națională, (%)	67,9	64,7	67,2	65,5	62,6	63,8	63	62,2
Numărul cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari	58	43	52	21	27	48	38	44,0
Ponderea cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a DMI depuse pe cale națională, (%)	56,3	50,0	43,7	17,5	35,1	44	58,4	55,0
Ponderea cererilor de înregistrare a OPI depuse de mandatari în totalul cererilor OPI depuse pe cale națională, (%)	57,7	62,3	58,9	60,3	62,8	60,3	60,9	57,5

[17] CBI - cerere de brevet de invenție

ÎNCHEIERE

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2018 este o încercare de a urmări tendințele pieței proprietății industriale din Republica Moldova. Datele Raportului pot servi la elaborarea unor studii și analize ce țin de domeniul proprietății industriale.

Generalizarea rezultatelor *Raportului de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2018,* conduce la următoarele concluzii:

- Comercializarea obiectelor de proprietate industrială se efectuează în conformitate cu principiile şi mecanismele pieţei și prezintă un anumit specific în funcţionarea noţiunilor fundamentale ale pieţei: cererea și oferta.
- Oferta obiectelor de proprietate industrială se estimează prin numărul OPI care au obținut protecția și care sunt menținute în vigoare la momentul comercializării, deoarece doar protecţia juridică creează condiţii pentru securizarea bunurilor intelectuale și transformarea lor în mărfuri.
- Oferta totală reală a OPI (brevete de invenție, brevete pentru soi de plantă, mărci și desene/modele industriale) la 31.12.2018 constituie 78854 OPI valabile.
- Majoritatea covârșitoare a OPI valabile la finele anului 2018 revine mărcilor cu 72121 la activ, acestea fiind urmate de 3414 de brevete de invenție, 3109 de desene/modele industriale și 210 de brevete pentru soi de plantă.
- Cca 87% din OPI valabile la 31.12.2018, cuprinse în oferta totală reală, aparțin titularilor străini și numai 13% titularilor naționali.
- Nivelul ofertei de produse intelectuale este spontan, fiind consecinţă a caracterului imprevizibil al creativităţii și a specificului procesului inovativ.
- Indicatorilor statistici ai OPI reflectă gradul de maturitate a economiei, a liberei concurențe și a interesului investitorilor străini față de piața Republicii Moldova.
- Piața obiectelor de proprietate industrială este un element indispensabil și extrem de important al societății moderne.